

Pszichológia jogászoknak I.
(alternatív előadás)
ELTE Jog- és Társadalomelméleti Tanszék

Oktató: Grád András

A számonkérés formája: írásbeli (teszt)

A vizsga anyaga az előadások és Fekete–Grád: Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak című tankönyvének 1., 2., 4., 5., 9. és 12. fejezete.

A kurzus leírása: Az előadások közül az első négy azokkal a nagy pszichológiai kórkép csoportokkal foglalkozik, amelyekkel egy gyakorló jogász élete folyamán általában a legnagyobb számban találkozik. Az első előadás anyaga ennek megfelelően a szorongásos kórképek (régébbi nevükön neurózisok), a másodiké a pszichózisok (szkizofrénia és cirkuláris pszichózis, utóbbi régébbi nevén mániáko-depresszív), a harmadiké az antiszociális személyiségzavar (régébbi nevén pszichopátia), a negyediké a szenvedélybetegségek (elsősorban alkohol és drog). Az ötödik és hatodik előadás a polgári perek, illetve a büntető perek és a büntetésvégrehajtás pszichológiájával foglalkozik. A hetedik a tesztológiával, vagyis a hallgatók megismerkednek a legfontosabb pszichológiai tesztekkel (Rorschach, Szondi, PFT, TAT, CPI, MMPI, Wechsler, Duss stb.). A nyolcadik a hatékony jogászi kommunikáció tanával foglalkozik, ami a neurolingvisztikai programozás tanát (NLP) jelenti (ebből ágazik le aztán mintegy folytatásként a Hatékony jogászi kommunikáció a gyakorlatban című fakultatív tantárgy, amely majd ugyanezt már a gyakorlatban, tárgyalási helyzetek szimulálása közben tanítja). A kilencedik előadás a pszichoterápiás módszerekkel és az ezzel kapcsolatos tudnivalókkal foglalkozik általában vendégelőadó által. Amennyiben jut tízedik alkalomra idő (az őszi szünet és egyéb okokból, idén pl. október 23. miatt általában nem jut), akkor az utolsó alkalom egy szabad konzultáció, ahol a hallgatók a félév anyagával kapcsolatban kérdéseket tehetnek fel, és azokat kötetlen formában megbeszéljük.

Előzetes ismeretek (input): A minimális pszichológiai ismeretekkel való rendelkezés előny, de nem elengedhetetlen. Az általános műveltség, ezen belül elsősorban a minél szélesebb irodalmi és filmes ismeretek ennél nagyobb előnyt jelentenek az azok által indirekt módon közvetített divergáló magatartásminták révén.

A kurzus célja: (output): A kitűzött cél hangsúlyozottan nem az, hogy „kis pszichológusokat” neveljünk joghallgatókból, hanem az, hogy olyan alapvető pszichológiai ismeretek birtokába kerüljenek, amelyek képessé teszik őket a különféle pszichológiai problémák, helyzetek felismerésére. Amennyiben ugyanis ez sikerül, ez már lehetővé teszi majd számukra a gyakorlatban, hogy a helyzetet adekvát módon kezeljék, pl. szakember segítségét vegyék igénybe. Ebből is látható, hogy a kurzus célja nem elvont elméleti ismeretek átadása, pl. csak a legszükségesebb mértékben foglalkozunk az ún. nagy pszichológiai iskolákkal, és szinte egyáltalán nem az általános lélektannal, fejlődéslelektannal stb. Ehelyett a kurzus kifejezetten gyakorlatorientált, mintegy aprópénzre váltja azokat a pszichológiai ismereteket, amelyeket egyébként évek alatt lehetne csak megtanítani. Kicsit olyan ez, mint egy féléves elsősegélynyújtó tanfolyam, ahol a hallgatók megtanulnak pl. feltenni egy szorítókötést egy vérző artériára anélkül, hogy részletesen meg kellene tanulniuk a kis és nagy vérkör működését, a szívritmus szabályozó mechanizmusait a Sinus csomótól a Purkinje rostokig vagy a vérnyomásváltozás élettani hatásait az összes érintett szerv latin nevével együtt. A pillanatnyi életveszély elhárításához ugyanis ennyi

is elég, utána pedig úgyis szakemberre kell bízni a beteget. Esetünkben az akár jogászok részéről is nyújtható „pszichológiai elsősegélyhez” elegendő mértékű alapismeretek átadása zajlik, minthogy fél év alatt ennyire van lehetőség. Már az is rendkívül hasznos például egy gyakorló jogász számára, ha felismerni véli valamely pszichológiai kórkép (pl. szkizofrénia, antiszociális személyiségzavar) tüneteit egy ügyfélen, mert ez lehetőséget biztosít a számára, hogy szakember segítségével meggyőződjön a valóságról, és addig is illő körültekintéssel kezelje a helyzetet. Tudása ugyanígy arra is lehetőséget biztosít, hogy a helyzethez illő módon szakember segítségét kérje, illetve javasolja az érintett saját érdekében, pl. egy krízishelyzetben lévő szorongásos zavar vagy depresszió esetében.

Kötelező irodalom:

Fekete Mária – Grád András: Pszichológia és pszichopatológia jogászoknak. 2. kiadás. Budapest, HVG-ORAC, 2012.

Ajánlott irodalom:

Aronson, Eliott: Társas lény

Berne, Eric: Emberi Játzmák

F. Várkonyi Zsuzsa: Már százszor megmondtam

Kübler-Ross, Elisabeth: A halál és a hozzá vezető út

Ranschburg Jenő: Meghitt erőszak

Riesman, David: A magányos tömeg

(Valamennyi fenti ajánlott irodalom számos kiadást megért, bármelyik felhasználható közülük.)